

Nagyvárad Estilap

Főszerkesztő: MARTON MANÓ

Kiadóhivatal: Hegedűs Hirlapiroda
Szerkesztőség: Károly herceg (Szilágyi Dzsóz)-utca 6.

Felelős szerkesztő: KATONA BÉLA

Macdonald angol miniszterelnök szenzációs nyilatkozata a világbékéről

Az egész világ feszült figyelemmel tekint az új angol kormány működése elé. Az európai feszültség enyhülése sok tekintetben függ azoknak a javaslatoknak elfogadásától, amelyeket az angol kormány az európai válság megoldására javasolt. A komolyan átértett pacifista szemlélet hatja át Macdonald alábbi nyilatkozatát, amelyet a legnagyobb francia lap munkatársa előtt tett. Az általános fegyverkezés helyett, a népszövetség kiépítését tartja a béke megővésére egyedül alkalmas eszköznek. És a wilsoni értelemben vett népszövetséget csak Oroszország és Németország bevonásával megerősödve képzei el olyan szervezetnek, amely a tartós világbéke fenntartásán eredményesen tudna munkálkodni.

Londonból táviratozzák: Macdonald angol miniszterelnök a Temps munkatársának az angol külpolitikai helyzetről nyilatkozott és a következőket mondotta:

— A Ruhr-megszállás — úgy véljük — a főokozója az Angliára nehezedő inségnek, mert Franciaország nem vette tekintetbe Európa magasabb és Anglia különleges érdekeit. Angliában az az általános nézet alakult ki, hogy az a pénzügyi és erkölcsi támogatás, amit Franciaország a kis államoknak fegyverkezésre nyújtott, elkerülhetetlenül új bonyodalmakat fog felidézni.

— Franciaország elernyeszti népünket, amely az előtt a kérdés előtt áll, hogy nem volna-e szükséges még részünkről is a katonai előkészületek fokozása és új szövetségesek keresése.

— Franciaország új ipari kapcsolatait is ellenünk irányulnak. Arról a nyugtalanságról, amelyet Franciaország légi fegyverkezése okoz Angliában, egyelőre nem akarok beszélni, csupán kijelentem, hogy még a szélső jobboldali elemek is nyugtalankodással és bizalmatlankodással tekintenek Franciaország ezen akciói felé.

— A jelenlegi angol kormány feladata, hogy mindezeket a veszedelemeket felbecsülje és a kellő védekezést velük szemben megtalálja.

— Remélem a félreértésből származott veszedelmes felhők el fognak vonulni. Nem hiszem

azonban, hogy a szakértői bizottságok szűk kereteik miatt kielégítően tudjanak munkálkodni. Ha a francia kormány nézeteltérések fognak felmerülni, majd tárgyalunk vele. A francia adósságok tárgyalásai elválaszthatatlanok Európa helyzetének megvitatásától. Németországnak a Népszövetségbe való belépése biztosítaná legjobban Franciaországot a keletről jövő bármilyen meglepetés ellen.

— A Ruhr megszállás senkinek sem előnyös. Biztosítékokról beszélnek, jóllehet, ha a mostani állapot soká tart, úgy újabb husz esztendőj katasztrófát hozhat. A jövőre, a világbéke fenntartására kell gondolnunk. Meggyő-

ződése, hogy a német demokraták, őszinte pacifisták.

— A külső hatalomtól támogatott szeparatizmust nem ismerem el. Nem hiszem, hogy Franciaország fegyverekkel és szövetségekkel biztosíthatja magát. Sokkal alkalmasabb erre a népszövetség, amelybe Németországot és Oroszországot is fel kell venni. Bizom a józan észben és a francia nép békés szándékában.

Fenyegető leveleket kap Macdonald

Londonból jelenti a Reuters-ügynökség: A lapok értesülései szerint Macdonald a munkáspárti angol miniszterelnök az utó-

bi napokban számos fenyegető levelet kapott. A rendőrség megtette a megfelelő óvintézkedéseket.

Poincaré beszéde a szövetségesekkel való harmóniáról

— Az Estilap eredeti távirata —

Párisból jelentik: Poincaré a kamarában nagy beszédet mondott, amelyben hangsúlyozta, hogy Franciaország a szövetségesekkel szemben a lojális együttműködés politikáját fogja

folytatni. Jóakaratainak bizonyítéka, hogy egyszerre két szakértői bizottság felállítását rendelte el. A csehekkel kötött szerződés egyedüli célja a béke és statusquo biztosítása. Fran-

ciaország a Lengyelországgal és Belgiummal kötött védelmi szerződések kötelekeit nem akarja meglazítani.

Angol bizottság indul Szovjetországba

Londonból jelentik: A Daily News megerősíti, hogy a szovjetkormány elismerése egyáltalán nem várható a legközelebbi napokban. Egyelőre arról van szó, hogy a kormány O'Grady vezetésével bizottságot küld

Oroszországba az ottani viszonyok tanulmányozására és csak annak visszaérkezése után kerül sor az újabb tárgyalásokra. Ha a megegyezés létrejön az orosz adósságok kérdésében, akkor a City hajlandó hitelnyújtásra is.

Miért menekült el Párisból az orosz szovjet-követség

— Bukaresti tudósítónk távirata —

Párisból jelentik: Az orosz-francia kereskedelmi megegyezésre vonatkozó tárgyalások félbeszakításának okáról jól informált helyről a következőket közlik:

Egy francia kereskedő néhány héttel ezelőtt pert indított a francia bíróság előtt a szovjetkormány párisi kereskedelmi kirendeltsége ellen. A per tárgyát egy még a cári orosz kormány tartozása képezte. A francia bíróságnak elsősorban azt kellett eldöntenie, hogy a szovjetkormány perelhető-e ezen az alapon. A bíróság olyan határozatot hozott, amely orosz részről a további kereskedelmi összeköttetést lehetetlenné tette, mindaddig, míg a helyzet tisztázódik

és vagy kereskedelmi szerződés megkötésével, vagy a szovjetkormány de facto elismerésével felvehető lesz a normális kereskedelmi viszony.

Ebben az ügyben nyilatkozik Kras-

sin orosz külkereskedelmi népbiztos, aki kijelenti, hogy a párisi kirendeltség működését megszüntetik és ha a francia kereskedők és iparosok Oroszországgal érintkezést keresnek, úgy forduljanak a szovjetkormány londoni, vagy berlini kirendeltségéhez. Ha elkezdődne a régi orosz adósságok megvitatását, úgy az hosszú időre lehetetlenné tenné a két ország között a normális kereskedelmi viszony kialakulását.

Skobelev a szovjetkormány párisi kereskedelmi megbízottja is nyilatkozott a francia sajtó képviselői előtt a közvetítő osztály működésének megszüntetéséről és kijelentette, hogy erre az adott okot, hogy a francia bíróság egy kereskedő keresetére, akinek a cári orosz kormány tartozott, lefoglalt a párisi kirendeltség címére érkező áruküldeményeket. Ezért a párisi kirendeltség Londonba teszi át székhelyét és csak akkor hajlandó visszatérni, ha a kirendeltség címére érkező árukat és pénzeket a francia törvények védelme alá helyezik.

A magyar kölcsönről tárgyalt a jóvátételi bizottság

Bethlen hazautazott Párisból

— Budapesti tudósítónk távirata —

Párisból jelentik: A jóvátételi bizottság szombaton félhivatalosan foglalkozott a magyar kölcsön ügyével. Kedden délután újból üléseznek és napirendre tűzik a kérdést. Azt hiszik, hogy

a módoszatok kérdésében rövidesen létrejön a megegyezés.

Gróf Bethlen István magyar miniszterelnök közölte a bizottsággal, hogy sürgősen Budapestre kell utaznia és távollé-

tében a szükséges felvilágosításokat báró Korányi követ fogja megadni a bizottságnak.

Más forrásból azt jelentik, hogy Magyarország svéd pénzügyi ellenőrt kap. Főként két férfit nevének emlegetik. Az egyik Adelsward báró, a másik Lagerbielke gróf. Az ellenőrző bizottságban Jakobson valószínűleg helyet kap.

Budapestről jelentik: gróf Bethlen István magyar miniszterelnök és Kállay pénzügyminiszter ma reggel hat órakor Budapestre érkeztek. Bécsben Masirevich követ és Ángyán sajtófőnök referáltak a miniszterelnöknek.

Ma délelőttre a sajtó képviselőit a miniszterelnök magához kérte, hogy tájékoztassa őket a kölcsönügy állása felől.

DORIAN Filmszínház

Hétfő Kedd Szerda

CASANOVA

Egy középkori lovag szerelmi kalandjai 6 felvonásban.

A főszerepben:

Beregi Oszkár

Az orleánsi szűz

Hírek

Dr Kiss Döme jubileuma

Meghatóan bensőséges és nemeseen egyszerű keretek között ünnepelték ma délben Nagyvárad ügyvédjéi Kiss Döme dr kamarai elnök, a városi társadalom kiváló alakja ügyvédi működésének 40 éves jubileumát. A Ciorogar püspök (v. Uri) utcai lakáson először a görög katolikus püspökség küldöttsége, Major esperes és Stan lelkész vezetésével tiszteletgett Kiss Döménél, a hívek nevében pedig Rednik Gábor dr vett részt a küldöttségben. Azután a román nemzeti párt, majd az ügyvédi kamara küldöttsége adta át üdvözlését. Ardelean Jusztin dr román, Thury Kálmán dr magyar nyelven köszöntötte az ünnepeltet, aki meghatottan válaszolt és kérte, tartsák meg kollégái vele szemben és egymás közt továbbra is azt a testvéri szeretetet, amely a váradai ügyvédi karnak eddig is diszére szolgált.

Este 8 órakor a Palaceban banket lesz Kiss Döme dr tiszteletére.

A fagy miatt késnek a vonatok

Bukarestben 20 fok hideg van

A meteorológiai intézet jelentése szerint szombaton a regát területén kemény, fagyos idő lett urrá. A hideg maximuma Craiovában volt észlelhető: 19 fok a zérópont alatt, a minimumot Sulinában, a Fekete-tenger mellett jegyezték fel: 11 minusz fokos volt ott a hideg.

Bukarestben szombatira virradó éjjel 20 fokot a zéro alatt mutatott a hőmérő, délelőtt 17 fokra esett.

A vasutakon ez alkalommal különös komplikációkat okozott a fagy: sok vagonnak kerekei kigyuladtak. Ez ugyan igen való-

színűtlenül hangzik, de mégis úgy történt, hogy a kerékköcs megfagyott és így nem tudott hatni a vaskerékre, amely az erős surlódás következtében megtüzesítette a tengelyeket.

Természetesen a vonatok késéssel futnak be a bukaresti pályaudvarra. A nagyváradai szelvényvonatnak 120, a csernovitzinak 240, és a mármaroszigetinek 300 percnyi késése volt.

A táviróvonalaknak semmi bajuk nem esett, csak a budapest-bukaresti vonal szakadt el Déva és Arad között.

HÉTFŐN

3 LEJ AZ ESTILAP ÁRA

A mai naptól fogva az Estilap hétfőn délutáni száma rendszeresen 8 oldalnyi terjedelemben fog megjelenni. Az ára ezeken a napokon 3 lej lesz. Az Estilap nem tesz egyebet, csak követi a reggeli lapok példáját, amelyek a hétköznapinál nagyobb terjedelmű és rendszerint bővebb tartalmu vasárnapi számukat 3, — sőt a kolozsvári lapok 4 — lejért árusítják.

* Esküvő a japán királyi házában. Tokióból jelentik: Szombaton volt Hirohito trónörökös esküvője Nagako hercegnővel.

* Eljegyzés. Tempelean Dezső alispán leányát: Lucy-t eljegyezte Demetru Voditza, a II. Miklós cár nevét viselő 5-ös huszárezred főhadnagya.

* A protestáns nőegylet estélye. A nagyváradai protestáns nőegylet ambiciózus vezetősége odaadással és határt nem ismerő agilitással buzgókodik a február 2-iki estély sikere érdekében. A nőegylet választmányja és az estély rendezőbizottsága gazdag és nívós műsorról gondoskodik és az előjelek szerint olyan hatalmas sikerre van kilátás, amely felülmulja az összes eddigi mulatságaikat.

* Ma este az „ELITE“ KÁVÉHAZBAN szimfonikus zenekara opera estélyt rendez.

* A kereskedelmi alkalmazottak vezetősége fontos ügyben ülést tart 8 órakor a Piata Unirii (Szent László-tér) 5. „Transilvania“ külön helyiségében. A titkárság.

* „Casanova“ — Dorian-filmszínház. Egy híres középkori lovag szerelmi kalandjai láthatók a Dorian-filmszínházban ma bemutatásra kerülő filmen, amelyet Szőregi Gyula rendezett és a melynek főszerepében Beregi Oszkár, a legnépszerűbb magyar filmszínész ragyogó tehetségét csillogtatja. A kitünő film szerdái látható az 5, 7 és 9 óras előadásokon.

* Ma este az „ELITE“ KÁVÉHAZBAN szimfonikus zenekara opera estélyt rendez.

* Kegelet a Sas alatt.

* Az első magyar női ügyvéd szereplése. Budapestről jelentik: A debreczeni törvényszék szombaton egy lopási pert tárgyal. Ezen a tárgyaláson szerepelt Magyarországon először női védő. A vádlottat ugyanis Ungár Margit dr ügyvéd védte, mint kirendelt védő. A tárgyalásnak nagy közönsége volt, amely ünnepelte az első magyar női ügyvédet.

* Ma este az „ELITE“ KÁVÉHAZBAN szimfonikus zenekara opera estélyt rendez.

* Apolló mozi. Páratlan sikert aratott a Vanina, melyet Paul Wegener és Asta Nielsen utolérhetetlen művészi játéka feleltetlenné tett a közönség előtt. A darab még szerdáig marad műsoron. A Vanina előtt a „Fuss vagy Fizess“ 2 felvonásos burleszkben a két Hollóromboy, a komikumnak megmérhetetlen kincsével van megáldva, a közönséget ellenállhatatlan erővel ragadja magával, amely nem tud kijönni a nevetésből.

Legolcsóbb és leghasznosabb aándék

melyei **1 pár házi komód cipő, Gonda testvérek**

cipőruházásban, Bul. Regele Ferdinand szerezzen be.

Hócipők, sárcipők és utcai cipők nagy választékban.

Uj! Megnyilt! Uj!

ROSENBERG HERMAN

festék áruház

ORADEA-MARE Sírada Rimanóczy-utca 2.

a ROYAL-kávéházzal szemben, ahol mindennemű festék-árak u. m. anilin, lackok, olajok, művészfestékek, ecsetek és minden e szakmába vágó cikkek, valamint háztartási cikkek a legolcsóbb árban beszerezhetők. Kérem a n. é. közönség b. pártfogását.

Uj! Iparosoknak árkedvezmény. Uj!

„APOLLÓ“ MOZI

1924. január 28, 29 és 30-án

Vanina

Hatalmas tragédia 5 felv.

Főszerepben:

Asia Nielsen, Paul Wegener, Paul Hartmann, Bernhardt Goetzke

Ezt megelőzi:

Fxi-Faxi (Hallromboy) kép

Fuss vagy fizess

2 felvonásos burleszk

HALLÓ!

Vezér áruház

árjegyzéke:

Női fátyol harisnya	Lei	125
Flor I. harisnya		85
Flor I. férfi sokni		75
Férfi seiyem nyakkendő		135
Férfi zsebkendő		11
Simhy nyakkendő		21
Kötött		25
Férfi gallér I-a		15
Férfi sokni		25
Női keztyű		48
Férfi		48

Ezer féle cikkek mélyen leszállítva
Téli áru-cikkek áron alul
adatnak o/.

Kétszáz millió leit jövedelmezett a nagyváradai és biharpüspöki vám

Az elmúlt esztendő kilenc hónapja alatt, április 1-től december 31-ig kereken 118 millió leit adt be behozatali vándijakból a váradai vámhivatal — mondotta Zlatescu vámfőnök a nagyváradai Estilap munkatársának:

Legelsősorban sok vasárut hoztak be, aztán textil, gyapjú, gyarmatárak következnek. A váradai vámon át behozott cukor mennyisége kereken 300 vagont tesz ki.

Ezek azonban nagyrészt hozzávetőleges számok. A végleges statisztikán most dolgozunk — mondotta még a vámfőnök. Nem kell figyelmen kívül hagyni, hogy ez csak egy vámhivatala Romániának, ez csak az importot intézi, mert az export vámolás Biharpüspöki feladata, a mely legalább ugyanennyit forgalmaz évente, ha tekintetbe vesszük, hogy milyen hallatlan tömegű fa-, petroleum-, gabona-, élmarha-, liszt- és egyéb élelmiszer-cikket visznek ki az országból. Már most, ha számításba vesszük, hogy Romániának legalább még egy tucat olyan vámhivatala van, mint a váradai, ha számításba vesszük továbbá, hogy egyedül a brailai kikötő vámhivatala közel egy milliárd lejt jövedelmezett tavaly az állampénztárnak, úgy nem tulszunk, amikor azt állítjuk, hogy a kiviteli és behozatali vámokból évenként körülbelül négy milliárd leire számíthat a kincstár.

Elmondotta még Zlatescu vámfőnök a Nagyváradai Estilap munkatársának, hogy 1924-ben valószínűleg még nagyobb jövedelmet produkál a vámhivatal, mint tavaly, mert január első három hetében — amikor pedig sok az ünnep — 11 millió lejt fizettek be tarifában. Növelni fogja az ideit forgalmat az a körülmény is, hogy eddig csak három szállító cégnek volt autorizációja postacsomag elvámolására,

most pedig negyediknek autorizálták a Fulgerul irodát is.

Most dolgozza fel a vámhivatal

a birságok statisztikáját is. Itt szintén milliós összegek szerepelnek és nem egy tételnek ezek közül nyoma van az ügyesség iratai közt is. A vám tehát, mint látható, dolgozik...

Tejhamisítók lepték el a váradai piacot

Nem ártana egy kis razzia!

Az utóbbi hetekben ugyancsak szép számmal érkeztek panaszok az államrendőrség kihágási ügyosztályához, hogy a tej és tejtermékeket árusító falusiak visszaélnék a publikum bizalmával és tejet legjobb esetben ötven százalékban vízzel hígítják.

A „Jámbor“ falusiak újabb manőverének a következőképpen, hogy a tejárak ellenőrzése néhány hét óta szünetel.

A falusiak alaposan ki is használják a kedvező konjunkturát és méregdrága pénzért árusítják a csapról vett városi vizet...

Nagyvárad város vegyvizsgáló állomásának különös figyelmébe ajánljuk ezt a lelketlen kufárkodást és bizony nem ártana a sűrűn megismétlődő razzikkal a tejhamisítók táborán rést ütni.

Február elsejétől csak a kerületi rendőrségek vesznek fel panaszokat

A nagyváradai rendőrség decentralizálásának kérdése már régóta foglalkoztatja az illetékes faktorokat. Sőt mint ismeretes, a nagyváradai államrendőrség évekkel előbb meg is kísérelte a rendőri szolgálatnak kerületekre való átszervezését. Az átcsoportosítás azonban annak idején nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket.

Hogy az átszervezési munkálatoknak annak idején nem volt meg a kívánt hatása, szinte előre látható volt. A kerületi rendőrségek a felhalmozódott munkát képtelenek voltak csekély számú tisztviselőikkel ellátni. A publikum nagyrésze hiába fordult az illetékes kerületi vezetőhöz, az intézkedés a legsürgősebb esetben is késett, miután nem állott megfelelő tisztviselőkar rendelkezésre.

A rendőrprefektúra okulva a multak tapasztalatain, most már a modern nagyvárosok mintájára, olyan mérvben hajtja végre az átszervezést, hogy a város publikumának ne lehessen oka panaszra.

Az egyes kerületi kapitányok mellé megfelelő számú tisztviselőkart és segédzemélyzetet osztanak be és amennyiben szükség mutatkozik, ezeknek számát a szükséghez mérten szaporítani fogják.

C a t a n a Aurél rendőrprefektus nagyszabású tervet dolgozott ki az átszervezéssel kapcsolatosan s ez minden jel szerint a város publikumának érdekeit fogja szolgálni.

A rendőrségnek kerületi átcsoportosítása a közeli napokban lép életbe.

Minden bűnügy avagy kihágás általában minden panasz ahhoz a kerülethez tartozik, ahol

az illető panasztevő lakik. Fontos ennek tudomásul vétele már csak azért is, mert a jövőben a központi államrendőrség bűnügyi osztálya még a legkivételesebb esetben sem vesz fel panaszokat.

Az illetékes kerület vezetője minden ügyben köteles a nyomozást haladéktalanul bevezetni.

A központi rendőrség összes ügyosztályai továbbra is fennmaradnak ugyanazzal a hatáskörrel, mint eddig voltak.

A kerületi rendőrség felett a központ gyakorol ellenőrzést és a kerületi kapitányok ugyancsak a központhoz tartoznak naponkint jelentést tenni a folyamatban tett ügyekről.

A kerületi vezetők Ujvároson Cinca, Olasziban Wolff és a váradvelencei kerületben Danu komiszárius.

Az egyes kerületekhez beosztott tisztviselők és detektívek névsorát a rendőrprefektúra titkári hivatala most állítja össze. A kerületi rendőrségek február 1-én kezdik meg működésüket.

Frakkos előkelőségek gyermekrontó szeanszai

A bécsi Jockey-Club tagjainak kínos botránya

A bécsi lapok napok óta közlik annak a rémhistóriának a részleteit, amelynek a rendőrség véletlenül jutott nyomára. A bécsi polizei hosszú idő óta megfigyelés alatt tartotta a Bieber-strasse 9. alatti házat, amely előtt esténként számos magánfogát és autót állott. Egyik este a rendőrség emberei behatoltak a házba és annak egyik első emeleti lakóházát özvegy Kadimetz, egy volt állampénztárnok neje bérelte és annak szalonjában, amely keleti kényelemmel volt berendezve, öt-hat meztelenre vetkőztetett kislányt találtak, akik egytől-

Moskovits bankigazgató temetése

A szenvedés nehéz hónapjai után elhunyt Moskovits Miksa bankigazgató temetése vasárnap délután ment végbe. A város előkelő társadalmának spontán megnyilatkozó részvéte igazán hatalmas méreteket öltött. A Zsiga Miklós (volt Lukács György) utcai gyászház környéke feketélt sok-sok váradai embertől, akik a kegyelet utolsó adóját mentek el leróni. A Moskovits-, Molnár-, Aufrecht-, Waldmann-, Leipnik-, Popper-, Somogyi-, Fenyvesi-, Adorján-, Feledi-, Friedlaender- és Elek-családok tagjain kívül ott láttuk még a gyászoló gyülekezet soraiban:

Horváth Árpád dr., Stefan Ciuntu, Szóke Sándor, Erber Dezső, Demetrovics Elek, Teodor Papudoff, Szemere Miklós, Jonel Seitan, Wertheimstein Viktor, Jon Alexandrescu, Révész Béla, Tarquinus Russu, Szemes Ferenc dr., Szigethy Pál, Jon Lupancea, Mezei Miklós, Klein Andor, Reich Ármán, Jancu Marchitz, Frisch József bankigazgatókat; Keszthelyi Zoltán v. megyei főjegyzőt, özv. Sonnenfeld Adolfnét, Sonnenfeld Gusztávot és nejét, Sonnenfeld Andornét, Erdélyi Miklós drt, Ardelean Jusztin drt, Rezső Mór drt, Kaczián Kálmán drt, Szalai Józsefet, Heidelberg Lászlót, Kálmán Györgyöt, Weinberger Lajost, Bleier Ignácot, Bartha Dezső drt és családját, Eichner Sándort, Benedek Jenőt, Vitán Zoltánt és még másokat.

A gyászszertartás a templomi kórus énekével kezdődött. Ezután Kecskeméti Lipót főrabbi szárnyaló szavakkal bucsúztatta az elhunytat a földi létből. Moskovits Miksa nemes, tiszta jellemű, férfi és családapai gyöngédségét, embertársi nagylelkűségét követendő példaként állította a gyászolók elé.

Majd Horváth Árpád a Nagyváradai Takarékpénztár vezérigazgatója, a pályatársak nevében mondott meghatározó szavakban bucsút az elhunytához.

Hosszu gyászmenet kísérte utolsó útjára a Rulikovszky-temetőbe Moskovits Miksát, akit zokogó szent dalok hangjai mellett helyeztek örök nyugalomra.

FEBRUÁR

16

SZOMBAT

Nyomdászbál
a Katholikus Körben.

Linoleum, Perzsaszőnyeg, Futó és ebédli szőnyeg, függöny, paplan, átvétők, ág és uti takarók, nagy választéka, Olosó árak! Czillér Imre áruházában

asszony, mint Chlumeczyk tettük elkövetésekor teljesen beszámítható állapotban voltak. Az ügyészség Kadinetz asszony ellen a büntetőtörvénykönyv 128. szakasza alapján gyermekrontás vádját emelte. A többi letartóztatottal szemben a bűnsegédi vádat tartja fenn. Kadinetz Biebertstrasse 9. szám alatti lakását az első kerületi lakáshivatal a törvény alapján lefoglalta. A gyermeklányok közül azokat, akiknek sincsenek hozzátartozói, a Lujza otthonba fogják internálni.

Az eset Bécsben nagy felháborodást keltett.

Színház

HETI MŰSOR:

Hétfő: Navarrai Margit, vigjáték újdonság 1-ször, A bérlet 68. szám.

Kedd: Navarrai Margit, vigjáték újdonság 2-ször, B bérlet 69. sz.

Szerda: Hattyulovag 11-szer, bérleten kívül.

Csütörtök: Gazdag lány, vigjáték repriz, A bérlet 70. szám.

Péntek: Tosca, opera repriz B bérlet 71. szám.

Szombat délután: Timár Liza, mérsékelt helyárrakkal.

Szombat este: Elssler Fanny, operett újdonság 1-ször, bérleten kívül.

Vasárnap délelőtt: Munkás előadás, kezdete pont 10 órakor.

Vasárnap délután: Böregér, mérsékelt helyárrakkal.

Vasárnap este: Elssler Fanny operett újdonság 2-ször, bérleten kívül.

Hétfő: Elssler Fanny, operett újdonság harmadszor, A bérlet 72. szám.

Két operett-repriz

Offenbach — Levendula

Szombat este a színház felújította az Offenbachot. A régi drága operettek muzsikájából komplikált zene ezuttal is frissen hatott, s az előadás zűfolt ház előtt folyt. Az egyetlen, igazán dicséretes munka a rendezés volt. Ebben stílus és hozzáértés mutatkozott, s ezt szívesen írjuk Hetényi ur javára. Ellenben az egyes szereplők, talán Pintér Böskét kivéve — aki mindig megtalálja az igazi hangot — nem sok elragadtatással lehet beszélni. A tavaly még nagyon jó Kovács Katóról azt kellett hinni, hogy vagy indiszpozícióval küzdött, vagy pedig aradi szereplései során hangban és játékban vesztett értékéből. Zilahy Irén kisebb szerepében nem sok jelét árulja el a fejlődésnek. Fratta Gézáról a címszerepben annyi állapítható meg hogy nem volt éppen rossz. Egy kissé több rutin nem ártana, de főképen kicsiny és mélyebb színezetű hangjának kínos feladat az Offenbach magasabb partiját énekelni. Misoga és Madas még csak megjárták. A zenekartól, noha a kiváló Várady Aladár vezényelte, — szintén többet vártunk.

Vasárnap este a Levendula volt műsoron. A távolbatünt színészvilág, Déryné ifjasszony

levendulaillatos éveit eleveníti meg ez az operett. Ez az előadás már jobb volt. Kovács Kató is szebben énekelt s több közvetlenség volt játékában. Egyik számát ötször megismételtették. Pintér Böske eleven drámai hangokat ütött meg. Képességei ezuttal is uralták az együttest. Fratta Gézában a kibontakozó színész-készség igen rokon-szenves jelei mutatkoztak. A legjobbak egyike volt Pattantyus, akit a közönség nagy lelkesedéssel ünnepelt. A többiek így elsősorban Pogány Janka elég jók voltak. Az előadást Szatmári karnagy vezényelte.

A SZÍNHÁZI IRODA HIREI

— Navarrai Margit. Ma este mutatja be a színház vigjátéki együttese a legszellemesebb vigjátékok egyikét a Navarrai Margitot, mely az összes erdélyi színpadokon a nagyváradi bemutató előadás után kerül színre. Nálunk a főszerepeit e kitűnő vigjátéknak Jósika, Körösi, Zilahy, Kertész, Tóth, Földes, Harsányi, Sorr, Madas és Galambos játsszák. A Navarrai Margit ma este A bérletben, kedden B bérletben kerül színre.

— Hattyulovag. A nagyszerű táncos operett legutóbbi előadásáról igen sokan távoztak a pénztártól, mert nem kaptak jegyet. Az igazgatóság éppen ezért szerdán este bérleten kívüli előadásban tüzte műsorra a vidám operettet, amely szerdán este a bemutató előadás szereplőivel kerül színre.

— Gazdag lány. Szenes Béla ma már igazán széleskörű sikerre tehető vigjátékát, a Gazdag lányt ujtja fel a színház teljesen új betanulásban és szerezposztásban. A kitűnő vigjáték csütörtök este teljes premierelőadásban kerül színre, amennyiben a vezető szerepek teljesen új kezekben lesznek, csak a címszerepet tartotta meg Jósika Mici. A többi szerepeket Körösi Juci, Benes, Pogány, Kertész, Gálfi, Tóth, Harsányi, Földes, Sorr, Madas játsszák.

— Tosca. A szezon elején ujtotta fel a direkción Puccini tökéletes drámai erejű operáját az új opera együttesel. Hosszabb

pihentetés után pénteken kerül ismét előadásra a Tosca, a melynek főszerepeit Baksai, Feleki, Tihanyi, Márkus, Berengh, Harsányi és Békési éneklék. Váradossi szerepét Tihanyi ezuttal olaszul fogja énekelni. A zenekart Várady karnagy vezényli.

— Elssler Fanny. Bécs világhírű táncosnőjének: Elssler Fanny-nak és a Reichstadti hercegnek szerelmi regényéből merítetté tárgyát az Elssler Fanny operett, melynek Váradon szombaton lesz a bemutató előadása. A hangulatos és romantikus operett korhű kiállításban kerül előadásra. A táncokat Misoga László állítja be, a zenei részeket Szatmári karnagy tanította be, aki az összes előadásokat vezényli, a rendezés munkáját Hetényi végzi, aki nagy súlyt fektet arra, hogy a darab hangulatát stílusban állítsa be. A címszerepet Pintér Böske játssza, aki a Bucsukeringő óta Elssler Fannyt tartja legkedvesebb szerepének. Művészi feladata megoldására az egész személyzet nagy lelkesedéssel készül s a többi főszereplők Zilahy, Gálfi, Misoga, Fratta, Galambos, Pattantyus, Madas, Sorr és Vigh átérzve a szép operett romantikáját, igaz tudásukkal viszik a darabot sikerre. A hangulatos operett szombaton és vasárnap bérletszünetben, hétfőn A) és kedden B) bérletben kerül előadásra.

— Délutáni előadások. Szombaton délután mérsékelt helyárrakkal a nagy sikerrel felújított Timár Liza színmű kerül színre Josika Micivel a címszerepben, vasárnap délután pedig ugyancsak mérsékelt helyárrakkal a Böregér operettnek lesz az első délutáni előadása. Mindkét délutáni előadásra már most meglehet váltani a jegyeket.

Nem üres reklám,

hanem valóság, jól és olcsón vásárolhat

Witraelnél

Str. Avram Jancu (Kossuth-u.) 5
Kábat és kosztüm szövetek, bar-
chet, flanel, vászon, schiffon stb.

• Nagymennyiségű szövet, flanel és ouszonárak •
• érkeztek! •

Nyiltér

Nagy occasions

Árak 14 napig érvényesek

- 1 pár színes teáscsésze L 40—
- 1 pár kávécsésze L 35—
- 1 p. szin. teátcsésze L 25—
- 1 db. befőttestől 3 oszt. L 150—
- 1 db. befőttes készlet 6 személyes ... L 94—
- 1 drb. vizes készlet 6 személyes ... L 52—
- 1 drb. boros készlet 6 személyes ... L 55—
- 1 drb. likőrös készlet 6 személyes ... L 50—
- 1 db. majol. cukorab. L 60—
- 1 db. iróasztali lámpa falpas ... L 140—
- 1 db. majol. tojástartó L 80—
- 1 db. virágváza L 95—
- 1 db. kenyérkosár L 150—
- 1 db. torta tálca L 160—

Képektervezés Ablaküvegezés!

Fratii Komlós Testvérek

üveg, porcellán, lámpa és Disz-műtárak gyári lerakata

Oradea-Mare (Nagyvárad) N. Jorga (Zöldfa)-u. 13.

IDEAL

FOGÁSZATI RENDELŐ

Str. J. Vulcan (Nagy Sándor-u.) 11.

Az összes fogászati műveletet értekezletre!

FOG huzás, tömés, műfogak, hidak, koronák stb.

RESZLET FIZETÉS

Tisztviselők és alkalmazottaknak 25% kedvezmény. — Régi fog sorok átalakítása és javítása. — Vidékiek soronkívül elintéztetnek

Férfi kalapok

nagy választékban Uri fehérneműek méret szerint készülnek

Róth M. Utóda

Mária királyné-tér 3. Telefon 184

Minden kézipart felülmúló

„oroszlán” védjegyű ingek állandó dus választékban raktáron

„SPLENDID”

uridivat üzletében, Avr. J. (Kossuth)-u. 16. Meglehető olcsó árak

TUNGSRAM

A legjobb villanypárta! Mindenről kapható!

Újabb akció a váradi tőzsdéért

A Kereskedelmi csarnok legközelebbi tervei. — Lesz hitelezői védegyelet is

A legközelebbi hetek egyikén teszi közé a nagyváradi Kereskedelmi Csarnok jelentését elmult évi működéséről. Hogy a Csarnok munkásságáról azokat is, akik mindennapi gondjaik miatt azt intenzívebb módon figyelemmel nem kísérhetik, — némileg tájékoztathassuk meg, kérdeztük Fried János drt, a Csarnok főtitkárát, aki — ennek a közgazdasági testületnek tevékenységéről és hamarosan megvalósítandó programjáról így nyilatkozott:

— A már két éve szakadatlanul sürgetett

tőzsde, vámszabadraktár és állandó választott bíróság

— ezeknek megvalósítása fogja a Csarnok akciónak gerincét képezni. Ezekért a Kereskedelmi Csarnok a Kereskedelmi és Iparkamarával karöltve fog harcolni. Ennek az akciónak részleteit a kamarával meg is beszéltek és ezen az ülésen Barbu Romulusz kamarai elnök vezette a tárgyalásokat. Ennek az akciónak legközelebbi lépése az lesz, hogy

rövidesen egy ankétet rendezünk

— amelyen Barbu Romulusz és Popper Ákor dr együttesen fognak elnökölni és amelyen Papp János dr kamarai titkár ismerteti a három probléma lényegét. Az ankétet Biharmegye és Nagyvárad pénzügyi, kereskedelmi és ipari érdekeltjeinek részvételével fogjuk megtartani és arra meghívjuk az érdekeltek összes hatóságokat is. Alkalmat ez ankét megtartására az ad, hogy

a kereskedelmi és ipariügyi minisztérium ismét kinevezett egy bizottságot

a tőzsdetörvény-novella tervezetének elkészítésére és intenzíven foglalkozik azzal a gondolatokkal, hogy az érdekeltek területén vámszabadraktárakat állít fel. Minthogy pedig Nagyvárad erre legelső sorban predestinálva van, természetesen, hogy igyekezni fogunk az erre vonatkozó engedélyeket elnyerni, ami képzeltető milyen nagy mértékben fellendítené Nagyvárad kereskedelmi és pénzügyi életét.

— Másirányú fontos akció, amivel a Kereskedelmi Csarnok most foglalkozik:

Véres kommunista zavargások törttek ki Szászországban

— Az Estilap eredeti távirata —

Berlini tudósítónk jelentése: Szászországból újabb kommunista zavargások hírére jelentik. Aue Schwarzenbergben egy szakszervezeti gyűlés végeztével a gyűlés résztvevői tüntető menetté alakultak és a város belsejébe nyomultak. A rendőrség szétoszlásra szólította fel a tömeget, de az nem vett tudomást erről és tovább tüntetett. Erre a rendőrség dorongokkal igyekezett a gyülekezést szétoszlítani, mire többen kézilgránátot vetettek a rendőrök közé.

Harc fejlődött ki a tüntetők és a rendőrség között, amelynek során utóbbiak fegyverüket is használták. Az összeütközésnek hat munkás és

hitelezői védegyelet felállítására.

Napról-napra több a kényszer-egyezség és nem egy esetben visszaélés is rejtőzik mögöttük. Ez az akciónk ma még az előkészítés stádiumában van.

hét rendőr sebesültje van. Több közülük haldoklik.

Ugyanebben az időben az Aue melletti Alberodában egy rendőrorjáratot, amelyet egy tiszt vezetett és nyolc emberből állott a kommunisták bekerítették és elzárták.

A rendőrség itt is fegyverét használta és egy rendőr meghalt. Két tüntető súlyosan megsebesült.

A helyzet egyre veszélyesebb. A hatóságok azt hiszik, hogy tervszerű kommunista akciónak van szó és a kommunisták nagyrésze fel van fegyverezve.

A váradi mészárosokat elkészeríti a főállatorvos magatartása

Miért is drágul a hus?

Az Estilap legutóbbi számában a husárak felemelésével kapcsolatosan készséggel adtuk helyet H. a. S. Sándor főállatorvos nyilatkozatának, aki a maga részéről, ezidő szerint teljesen indokolatlannak tartotta az ár-megállapító bizottságnak azt a javaslatát, amely a marhahus árának 3, a sertéshus árának pedig 2 lejjel való felemelését hozta kombinációba.

A nagyváradi mészárosok körében elkéseredést váltott ki a főállatorvos nyilatkozata, amely szerintük teljesen alkalmas arra, hogy egzisztenciális érdekeiket alapjában megingassa.

A husárak felemeléséről H. a. S. Sándor főállatorvos nyilatkozatával kapcsolatosan alkalmunk volt beszélgetni egyik legismertebb nevű nagyváradi nagyvágóval, aki az Estilap munkatársának a következőket mondotta:

— Az elsőrangú élelmicikkeknek, de különösen a hus árának a felemelése állandóan élénk vitára adott alkalmat. Véleményem szerint helyes is, hogy akkor, amikor a mészárosok jogtalan követelést támasztanak, azt a hatóságok nem teljesítik. Viszont ma egészen más a helyzet. A laikus is nagyon jól tudja, hogy a piaci árak nivellálódását rajtunk kívüli körülmények okozzák. Az élőmarhák nem a váradi piacon alakulnak ki. Sőt tovább megyek. A bukaresti marhák sem befolyásolják az itteni árakat. Hanem, — s ez természetesen is — az export nagysága fokozza, avagy csökkenti az itteni piaci árak szintjét. Hogy az export milyen mérvet öltött az utóbbi hónapokban arra legjellemzőbb, hogy a nagyváradi közvágóhídon levő marhák átlag 80 százaléka ke-

riül exportálásra. Ez a nyolcvan százalékos exportálás idézi elő a husárak megdrágulását. A helybeli mészárosok kénytelenek az exportra szánt jószágokat méregdrága áron megvásárolni, mert ha ezt nem tenné meg, a város publikumának hussal való ellátása egyik napról a másikra bizonytalanná válna. Hogy ennek milyen katasztrófális következmé-

Már a reklámnak is van tudományos elmélete

Német tudós a hirdetés művészetéről

Régen volt, hogy azt vallottuk: A jó bornak nem kell cégér. Az idő kereké nagyot fordult, a reklám, a sajtó és a divat mellett harmadik nagy hatalomná serdült fel. Az angol és német világcégek, az amerikai trösztök már külön szakembereket, külön osztályokat tartanak árui ismertetésére és ajánlására. Ezért a kereskedőnek csak javára válik, ha a világhatalomnak ezt a hatalmas fegyverét szakszerűen tudja kezelni, vagy legalább helyesen megítélni és pénzét nem pazarolja hatástalan próbálkozásokra. Erre a célra minden kereskedőnek, nagyiparosnak, újságkiadónak kitűnő bevezetést nyújt egy idén megjelent utörő munka, Dr. Teodor König: Reklampsychologie. Oldenburg, München—Berlin. Joggal állítható, hogy ez a világhatalomban a hirdetések első, igazi, alapos feldolgozása, a reklámok tudományának megteremtője.

Az eddigi gyakorlati utmutatások elemi hibákban szenvedtek, értelmetlenül szórták a lélektan kifejezéseket, de a szerzők maguk se értették, mit je-

nevei lennének azt talán fölösleges különöbben hangsúlyozni

Még csupán annyit, hogy az általános gazdasági és pénzkrisis a mészárosokat ugyanolyan közletről érinti, mint a többi vállalatokat. Amennyiben az ár-megállapító bizottság nem tartana lépést az általános drágasággal, ez egyet jelentene a mészáros ipar teljes csődjével.

— A nagyváradi mészárosok, mint a multban, úgy a jövőben is tudni fogják a publikummal szemben való kötelességüket. A krízis ma a legerőteljesebb, de minden remény megvan rá, hogy a tavaszi hónapokra az árak rohamos esése várható.

Meghalt Versecen az orosz дума utolsó elnöke

— Az Estilap eredeti távirata —

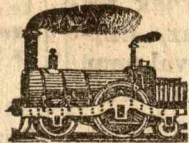
Belgrádból jelentik, hogy Rodzianko, az orosz дума egykori elnöke Versecen meghalt. Rodzianko egyike volt a leggazdagabb orosz földbirtokosoknak, a дума megalakításakor az októbrista párt vezére és ennek a pártnak megbízásából hosszú ideig a дума elnöke. Nagy francia barát hírében állott és Delcasséhoz személyes barátság is fűzte. Az 1917-es forradalom kitörésének idején még mindig elnöke volt a dumának. Rodzianko akkor a forradalmárokhoz csatlakozott és a forradalmi bizottság elnöke lett. Csak mikor a Lwow-kormány erősen balra fordult, vonult vissza a politikai élettől és később emigrált. A cári Oroszországnak néhány év előtt még legismertebb politikusa száműzetésben töltötte utolsó éveit s egy kis verseci házban fejezte be életét.

lentenek, nem voltak szakképzett lélekbuvárok, viszont, ha a tudósok irtak hangzatos cikkeket a hirdetések bölcseléről, a cégtáblák lélektanáról, a falragaszok etikájáról, a gyakorlat emberei nem köszönték meg.

Ezen a bajon segített most König. Először mint nagy vállalatok hirdetője működött egy évtizeden át és bőséges tapasztalatokkal lépett a világhírű wüzburgi lélektani laboratóriumba, hol alapos tudományos kiképzésben részesült. Így egész természetes, hogy Sombart, Mataja próbálkozásait meghaladva ki tudja dolgozni, meg tudja indokolni a reklám pontos meghatározását. Szerinte „az üzleti hirdetés az emberi lélek tervszerű befolyásolása abból a célból, hogy az akaratot hajlandóvá tegye valamely ajánlott áru megvételére.”

Részletesen nyújtja a célra vezető eszközöket: Milyen hatást gyakorol a hirdetés szemünkre, hogyan hívja fel figyelmünket, miképpen létesít tartós kapcsolatokat (asszociációkat), mikor ébreszti fel érdeklődésünket, érzelmeinket, hogyan vésődik em-

Vizumot utlevélre leg-hamarabb a

Hegedüs Hirlapiroda Intéz el. Telefon 13-01.

lékezetünkbe, miképen teszi ismeretessé a céget és kívánatossá az árukat?

A kis mű tartalmának ez a rövid vázlata is igazolja már, hogy ezentúl a cégek hirdetését épp oly tudományosan, épp oly szakszerűen lehet vezetni, mint akár a műszaki osztályokat.

A mű illusztrációs tanulságok kísérletes eredményei pedig határozottan meglepőek. Bizonyoságul szolgáljon erre egy pár példa:

Ugyanazt a csokoládétáblát 12 különböző csomagolásban bocsátották áruba s a tizenkettő közül csak egynek volt igazi kelendőse és csak egy maradt teljesen hatástalan. A többi tíz eredménye egy-két véglet között oszlott meg. A csomagolást művészekkel rajzoltatták, esztétikusok a sikertelen épp oly szépnek minősítették, mint a legkapósabbat. Mihelyt azonban laboratóriumi vizsgálatnál a rajzokat az árura vonatkoztatták, az egyik esetben lelki összhang, másikban zavar és nyugtalanság volt észlelhető.

Más alkalommal 50 egyetemi hallgatót és ugyanannyi hallgatónt kínáltak meg különböző minőségű, de megváltoztatott címkevel ellátott barackbefőttel.

Általában jobbnak találták a már ismert cégek készítményeit vagy a drágább jelzéseket akkor is, ha a valóságban silányabbak voltak is.

Stere, amerikai tudós kísérletekkel iparkodik eldönteni az újsághirdetések helyi értékét. Szerinte 12 lapból álló füzet lapozása közben az első és utolsó lapokon levő szavakat megjegyzi magának a kísérleti személyek 64 százaléka, a második és utolsóelötti lapokon levőket 52 százalék, a közbeeső lapok szavait már csak 34 százalék.

Saját érdekekben keresse fel

Hajnal és Rózsa

áruházát Str. Vulcan 1

Női szövet, kabát posztók, valódi RUMBURGI VÁSZNAK, damaszt asztalneműk, finom sifonok, vásznak, bélés árak, függöny és ággyteríték, selyem tuszor és sok ezer féle cikk érkezett

Nagy raktár paplanokból.

Középiskolát végzett fiu tanulónak felvétetik

ELADÓ HÁZAK

Parcul Stefan cel Mare (Tisza Kálmán-terén) két utcára nyíló ház. Strada Nicolae Zsiga (Lukács György-utca) 3 szobás beköltözhető 500 ezer lei. Strada I. C. Bratianu (Szaniszló-u.) 4 szobás beköltözhető 320 ezer és 500 ezer. Str. Episcopul Ciorogariu (Uri-u.) 4 szobás beköltözhető 400 ezer és 650 ezer. Str. Csengeri utca elején 5 szobás beköltözhető 520 ezer. Strada Alexandri (Teleki-utca) 3 szobás beköltözhető 500 ezer és egy millió. Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-utca) bérpaloták és vannak kisebb házak, telkek, szőlők, van 400 kat. hold birtok, főúri lakással eladó. Ha lakását, házat, földjét, birtokát eladni, kiadni, cserélni akarja, bizalommal forduljon hozzám díszkréten azonnal elintézem.

WEISZ GIZI közvetítő irodája

Str. Tipografiei (Nyemda-utca) 4.
Str. Bratianu (Szaniszló-u.) sarok

Primitív hamisítványok ötszáz-lejesekről

— Bukaresti tudósítónk távirata —

Pár nappal ezelőtt Stan Vranceanu, a bukaresti sziguranca komiszárja előtt megjelent Vasile Petrescu bukaresti mézárós, felmutatott két darab 500 lejes bankjegyet és kijelentette, hogy nem tudja pontosan megmondani, kitől kapta. Halványan emlékezett, hogy karácsony estéjén mézárószékében járt egy asszony és egy gyerek, egy-egy kiló must vett mindkettő és 500 lejessel fizettek. Lehet, hogy ezek az 500 lejesek voltak hamisítottak.

A komiszár megindította a nyomozást és nemsokára kellő nyomra jutott. Ugyanis tudomására hozták, hogy január 18-án este Constantin Tanase péknek a Calea Grivitei-n levő üzletébe beállított egy asszony, aki két zsemlét vásárolva egy 500 lejes bankjeggyel akart fizetni. A péknek a kiókban nem volt aprópénze, kinyitotta hát pénzszekrényét. Ekkor még egyszer megnézte az 500 lejest és észrevette, hogy hamis. Értesítette a sziguranca, ahonnan Vranceanu komiszár szállt ki a helyszínre és letartóztatta az asszonyt.

Beethoven a kávéházban

0000

Egyszer egy nagyon különös ember jött be a kurfürstendammi léghuzatos, sörszagu kávéházba. Kopottas volt a ruhája és hanyagul lóbálta a kalapját, míg végre leült, véletlenül szembefordult velem s ekkor elcsodálkoztam. Nagy, boltozatos koponyájáról puhán omlott alá körbenyirt haja, amely rámába látszott foglalni homlokát, a széles nagy dudort ritkás szemöldöke fölött. A két szeme? A két szeme hamar megpihent egy-két ijesztő villanás után, fix pontot találva a kassza iránt látni véltem azt is, hogy nagyot lélezett, a tüdeje, amint emelkedett s hogy ezzel egyidejűleg tömpe orra is szétágult szenvedélyesen. Szája pszichoszimistikus vonallal huzódott egész arcát félelmes vastagon átölelő állcsontja felé. Fölsőajka mint egy színházi függöny hullott az alsó ajakra, ez a száj leginkább egy macskafajhoz tartozó fenevad szájára emlékeztetett. Azt hittem, Beethoven támadt fel a sirjából. Ki lehet ez az ember? Kutattam emlékezetemben, hátha a fényképét láttam már valahol. De hiába gondolkodtam. Ő pedig gondtalanul rázogatta a lábait és már a második pohár dupla konyakot fogyasztotta.

Éreztem, hogy rendkívüli ember. Művész, még pedig a nagyok közül való. Mikor a pincér jött, megkérdeztem: ismeri-e? A válasz után huzamosabb ideig szégyeltem kávéházba járni. Egy halott lárváját viselte ez a csudálatos külsejű ember, aki a kasszirő szeretője volt. Különböző részeges, állás nélküli kereskedősegéd. Igen, ekkor nagyon szégyeltem magam, mert rájöttem, hogy kávéházba nem járnak tehetséges emberek s az az Einstein feji ur is a családjával nem Eintein volt s az a markánsarcu fiatalember, aki egy hadvezér pózában verte vissza a szolidnak

Kihallgatása alkalmával a nő elmondta, hogy Eftimia Manculescunak hívták. Férje elesett a háboruban és ő tavaly óta egy szobafestővel él vadházasságban. Velük együtt lakott egy fiatal házaspár: Constantin Darie és neje, Darie hivatalnok a Franco-Romana biztosító társulatnál, ahol 3000 lei havi fizetése van. Mivel ilyen körülmények közt mind a négyen nyomorogtak, Darie felesége elhatározta, hogy 500 lejeseket fog hamisítani. Volt egyetlenegy 500 lejesük ez szolgált mintául. A fiatal asszony először indigóval lekopirozta egy hártypapírra az 500 lejes bankó mindkét oldalát. Aztán, ritka tehetséggel egy ecset segítségével a bankó mindkét oldalát kirajzolta. Általában azonban a bankók elég rosszul voltak utánozva és figyelmesebb megtekintés után nem volt nehez megkülönböztetni a valódiaktól. Mindössze öt ilyen 500 lejest hamisítottak és a rendőrség mind az ötöt megtalálta.

A pénzhamisító fiatal asszonyt az ilfovi ügyészség fogházába szállították.

tetsző szemközti urilány szemüvegait, nem hadvezér és a szolid kislány sem szolid, mert nem szereti ezt a foglalkozást, hiszen direkt kiruccanni jött a kávéházba. Hát nem a komoly életnek, a szeretetreméltóságunk, mindennek, ami megbecsülést érdemel, tehetségnek, szépségnek, zenének és művészetnek élettelen tükörképe-e a kávéház?

Az egyik váradai bárban föllép egy hegedűművész. Művész, mert a dilettantizmuson jóval fölötte áll. A műsórán Vieuxtemps, Saint-Saens és hasonlók szerepelnek. Technikája bravuros, nem lehet csodálni, hogy a közönsége kedvéért cirkuszi produkcióvá formátlantja a kedves hangulatokat.

És az éjszakában még egy kristályszemével találkozunk a korának. Varga Feri a neve. Ady dalokat énekel. Ady dalokat ott, ahol a hangsúly a szép női lábakra nehezedik. Hogyan jutott a nem méltó helyre ez a tehetséges fiatalember? Szép baritonhangját már kikezdté a füst s míg énekel, az asztaloknál össze csendülnek a poharak. Reinitz ugylátszik kifelejtett néhány ürveghangot az Ady-dalok komponálásánál. (st)

Ujmoderncímfestő

Erdélyi J.

P. Unirii (Szt. László)-tér 7

ORIENT

szövművészeti iskola és műhely
Str. Szfígletti-utca 2.

Tanítja és vállalja a legokéletosebb keleti szőnyegek, valamint a csodaszép svéd és francia gobelinok készítését és javítását. Fonalal, tervek, szövőkellékek.

Szőnyegjavítás 50 Lei
Szfígletti-utca és Fűzes-utca sarok.

Nr. 1867—924.

HIRDETMÉNY

Az államrendőrség felhívja az 1924. évbéli contingentes nagyváradi születésű hadköteleseket, hogy az 1924 február hó 1-sejére szóló behívójegyük átvétele végett a rendőrség földszint 7. számú szobájában jelentkezzenek.

Jelentkezés csak személyesen történhetik, csupán azok szülei jelentkezzenek a behívó jegy átvétele végett, kiknek katona köteles fiai nem tartózkodnak a város területén.

Végül pedig figyelmezteti a rendőrség azok szüleit, kiknek behívott fia az ország területét végleg elhagyta, hogy jegyzőkönyvi kihallgatások végett azok is jelentkezzenek.

Oradea-Mare, la 26. Ianuarie 1924.

Prefectura de politie.

Tizenhat év óta fennálló

szabó üzletemet

Parcul Eminescu (Erdélyi Emiékter) 2. sz. Rimanóczy-szálloda mellé helyeztem át. Raktáron levő szövetemből öltönyök, kabátok és raglánok legszébb kivitelben készítek.

Soldler uriszabó

I. sz. RENDELET.

Mi, Aurel V. Catana Oradea-Mare rendőrprefektusa, tekintve azt, hogy a város lakosságának egyrésze még mindig nem tett eleget bejelentési kötelezettségének,

elrendelem:

Mindazok, akik a bejelentő hivatalba a mai napig bejelentve nem lettek, kötelesek legkésőbb folyó évi február 10-ig a kerületük bejelentő hivatalánál jelentkezni.

Ezen rendelet ellen vétők a bejelentési törvény 77. és 78. §-a alapján 500—1000 leig terjedhető pénzbüntetéssel sújtandók.

Ezen határidőn túl jelentkezni nem lehet.

Oradea-Mare, la 25 Ianuarie 1924.

Aurel Catana.

Prefectul Politiei.

DIAKEGYENRUHÁK ÉS SAPKÁK =

KÉSZÜLNEK:
GERGELY GYULA ÜZEMEBEN
BUL. REG. FERDINAND № 55

A nagyváradi evangélikusok közgyűlése

Tegnap tartotta a nagyváradi evangélikus egyház évi rendes beszámoló közgyűlését, amelyet Materny Imre esperes imával nyitott be. Az elnöklő esperes beszámolt a múlt esztendő egyházi eseményeiről. Ismertette a pénztári bevételeket és kiadásokat és az 1924. évi költségelvi irányzatot. A közgyűlés az egyház tisztviselőinek illetményeit arányosította a mai nehéz megélhetési viszonyokhoz. Szó volt az egyházközség ingatlanai jóvődelmének fokozásáról is. E cél elérésére legközelebb megteszik a szükséges intézkedéseket.

Másik igen fontos tárgya volt a közgyűlésnek az adóemelés. Az egyházközség valamennyi tagja, belátván a nehéz életviszonyokat, az adót 50 százalékkal fel emelte. Sokan voltak, akik a maguk részéről a tavalyinál 100 százalékkal magasabb adót ajánlottak meg.

Kiket osztottak be a rendőrkörületekhez

Lapunk más helyén részletesen beszámolunk a rendőrség kerületi beosztásáról. A rendőrprefektúra titkári hivatalának közlése szerint az egyes kerületekhez beosztott tisztviselők névsora a következő:

I. kerület: Vezető tisztviselő: Cinca kapitány. Beosztott tisztviselők: Cserbu, Biró, Nemes, Borodi, Darabant és Zeuceanu kisasszony. Hivatali helyiség: Központi államrendőrség, földszint 10—11. számú szobában.

II. kerület: Vezető tisztviselő Wolff kapitány. Roxin, Chidossan, Zilahy, Vasilescu és Pop József. Hivatali helyiség a tolocházban.

III. kerület: Vezető tisztviselő Dancu kapitány. Beosztott tisztviselők: Russu, Anca Theodor, Molnár, Mezei, Sebestyén, Osor és Sirbu kisasszonyok. Hivatali helyiség a velencei rendőrség.

Fodor Béla detektívfelügyelő csoportja speciális megbízással továbbra is a központi államrendőrségen marad.

Jégünnepély a Sport-téren

Vasárnap délután jégünnepély volt a Sport-téren. Ezernyi ember hullámozott, ringott, siklott, bukott, nevetett és jajgatott a hamvas tükrű jégen, amely dél előtt még fényesre separten a napba belenézett, míg délután szemérmesen elfödte szemét. Hat óraker kezdődött a mulatság. Lampionok gyultak szerteszét, a jég fölött hosszú sorban a korcsolyázók magasra nyuj-

tott karjai közt s a katonabanda a klubház direkt e célra kitört ablaku nagytermében korcsolya alá valót harsogott. A fekete tömeg szélén föl-fölbukkant egy tovasuhanó pieró, majd a pierett, aki párját kereste, egy bájos cigánynő akinek vékony bokái bámulatos erővel küzdöttek az egyensúly érdekében. Aránylag kevés kosztüm színesítette a

látványt, de a rózsaszínű hangulat később selymet aggatott a fekete télikabátokra is. Nyüzsgő egészség képe tárult a szemlélő elé s ez a kép csak a késő esti órákban oszlott széjjel.

Nyerni is lehetett különböző tárgyakat. A főnyereményt, egy üveg pezsgőt a három színész nyerte meg, Zilahy Irén és Vigh Ernő, meg Békéssy.

Lenin temetése

Moszkvából jelentik: Lenin temetése vasárnap nagy gyászpompával ment végbe. Az ország

gos gyász jeléül hétfőn egész Oroszországban általános munkaszünet volt.

Uj tagok Nagyvárad város közigazgatási bizottságában

A közigazgatási bizottság tagjainak mandátuma 1923 december 31-én lejár. Dr Popovici Miklós prefektus az 1876. évi 6-ik törvénycikk alapján a megüresedett öt tagsági helyre az 1924. évre a következőket delegálta: dr Thury Kálmán ügyvédet, dr Muntean István székelyi ülnököt, dr Anca György kórházi főorvost, dr Moskovits József gyárigazgatót és végül dr Hoványi Gyula jog-

akadémiai dékánt.

A közigazgatási bizottság szerdán délben tartandó ülésén, amelyen Popovici Miklós prefektus fog elnökölni, már a bizottság ujonnan delegált tagjai vesznek részt.

A többi bizottságokba új tagokat nem nevez ki a prefektus, mert ezeknek a mandátuma továbbra is változatlanul érvényben marad.

Peidl Gyulát és Vámbéry Rusztemet meghívták Londonba

— Bukaresti tudósítónk távirata —

Londonból jelentik: A Fabian Society angol tudományos társaság meghívta Peidl Gyulát és Vámbéry Rusztemet, hogy haladéktalanul utazzanak Londonba, ahol Kelet-Európa ügyeinek megbeszélése ügyében konferenciát tartanak. A társaság vezetői közül hárman miniszteri állást töltenek be a Macdonald kabinetben.

A Fabian Society az angol középosztály szocialista színezetű társulata, amelynek legkiválóbb tagjai Bernhard Shaw és Sidney Webbs, míg H. G. Wells 1909. kilépett a társulattól meggyőződése miatt. Az egyesület 1883-ban alakult Londonban és az angol középosztály körében ezrekre menő híveket szerzett agitációjával az angol szocialista eszmének. A társulatnak ma 75 fiókja van Angliában.

Peidl Gyula a magyarországi szocialista mozgalom régi elismert vezetője. Ezidőszert a szocialista parlamenti frakció vezére Budapesten, aki legutóbbi parlamenti felszólalásával, amelyben Horthy kormányzót lemondásra szólította fel, feltűnést keltett. Peidl a Károlyi-kormány népjóléti minisztere volt, majd a kommün bukása után az antant kívánságára megalakult kabinetnek elnöke lett, míg a Friedrich puccs el nem mozdította helyéről. A magyarorszá-

gi munkásmozgalomnak legképzettebb vezetője.

Vámbéry Rusztem, a híres orientálistának, Vámbéry Árminnak fia, ki a magyar egyetemen a büntetőjog professzora volt. A progresszív elvekért vívott harcái miatt megfosztották katedrájától. A kurzus ellen állandó

Háromszáz korona egy lei a pesti magánforgalomban

Budapestről jelentik: A tőzsdei magánforgalomban a kereslet óriási módon megnövekedett. Az irányzat szilárd és e hétre tomboló hausse várnak. A nagy tőzsdei haussenak elsősorban a magyar korona kurzusának a külföldi értékelésben való zuhanása az oka. Így a berlini piacon 1.02, a bécsi piacon 1.30 a magyar korona paritása. A dollár budapesti kurzusa erősen fel emelkedett. Szombaton és vasárnap 52.000 koronával volt pénz dollár, de ezen az áron nem lehetett már kapni. A magánforgalomban következő árak alakultak ki:

Magyarhitel 730—740, Osztrákhitel 250, Rima 150, Ganzdanubius 5100, Georgia 710, Östermelő 300.

kiüzdelmet folytat és legutóbb Szász Zoltán ismert perében a védői tisztet látta el, amelynek során többször bátorhangu politikai felszólalásaival vont a magára a figyelmet. Egyébként most is a budapesti angol követség jogtanácsosa.

NAGYVÁRADI ÁRFOLYAMOK

MAGYAR KORONA	—	245
OSZTRÁK KORONA	—	358
CSEH KORONA	—	580
FRANCIA FRANK	—	925
SVÁJCI FRANK	—	3475
DOLLÁR	—	200
FONT STERLING	—	855
LIRA	—	895
MÁRKA	—	—

MAI ZÜRICHI NYITÁS

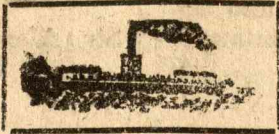
BERLIN	—	(10 null)140
NEWYORK	—	580
LONDON	—	2452
PÁRIS	—	2522
PRÁGA	—	1675
MILANO	—	2516
BUKAREST	—	290
BUDAPEST	—	00:05
BÉCS	—	0008125

Vasuti szerencsétlenség a nagyváradi-aradi vonalon

Könnyen végeztesse válható vasuti karambol történt szombaton este 9 óraker a szalontakisjenői vonalon. Hibás váltóállítás következtében egy teher szerelvény beleszaladt a kisjenői állomáson vesztglő üres szerelvénykocsikba. Emberéletben szerencsére nem történt kár és csupán egy-két vasuti vagon zúzódott össze.

A CFR nagyváradi főnöksége egy vegyes bizottságot küldött ki annak megállapítására, hogy kit terhel a felelőség a balesettért.

Utlevélét vizummal gyorsan és pontosan

a Hegedüs Hirlapiroda látja el. Telefon 13-01.

A legújabb miniszteri rendelet értelmében mindenkinek szüksége van fényképes személyazonossági igazolványra, melyhez képsket legolcsóbban készí

MIMOSA FOTOGRAF
Str. Saguna (Kapucinus-u.) 4.

TÜZIFA

I. oszt.

cser és bükk
hasáb a legolcsóbban
beszerezhető

a Városi faüzemnél

Str. Alexandrii (Teleky-u.) 3,
Telefon 17-10 — 354

ELISABETA

fényképeszeti műterem
Foglalkozik:

a legmodernebb fényképfelvételekkel

Ferdinand király (Rákóczi) ut 6

Női és gyermekkabátok

ruhák mélyen leszállított árban

MODELL ÁRUHÁZ

Vlahuta (Szt. János)-u. 6.

„Patria“

himző előnyomda és rövidáru üzlet
Str. Alexandrii (Teleky-u.) 38.

szám alatt megnyílt kézimunka készítest mérsékelt árban vállalunk.

Grünwald Bella Bihari Szidi

Ha gyermekének

meglepetéseket akar szerezni, úgy önként keresse fel a

Str. Avram J. (Kossuth-u.) 12

Bazárt,

hol játék- és díszmű áruf, valamit harisnyát, zoknit és keztyűket félig ingyen vásárolhat

HEGEDÜRE,

Zongorára
Énekre és
minden
hangszerre

KOTTÁK

Hegedüs Hirlapiroda
zenemű osztályában

APRÓHIRDETÉSEK

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 2 lej.

Vastagabb betűvel 4 lej.

A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délelőtt 10 óráig vesszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 20 lej.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető megváltoztassa.

LAKÁS

ELCSERÉLNÉM 2 szoba, konyha, előszoba és minden mellékhelyiséges lakásomat 3 esetleg 2 szobás lehetőleg modern lakásért, lelépésért. Cim a Hegedüs hirlapirodában. 485

ALKALMAZÁS

FESTÉKKERESKEDŐ segédet felvesszek Rosenberg, Strada Coloman Rimánóczy utca 2. 536

TANULÓ fiu 15 éven felüli fizetéssel és kosztal felvétetik Szabó László kemefestőnél. 537

RAKTÁRNOK feltétlenül megbízható jó referenciákkal azonnalra kerestetik. Alapos román nyelvtudás szükséges. — Ajánlatok „febr. 1. belépés” cím alatt a Hegedüs hirlapirodába küldendők. 535

NÉMETÜL és zongorázni tudó nevelőnőt keresek. Löwy, Strada Heltai utca 6. szám. 534

ÜGYES tisztességes mindenféle lányt 2 tagu családhoz, ki a főzéshez is ért, azonnalra vagy február 1-re keresek. Cim a Hegedüs hirlapirodában.

FELSŐRUHA varrónő házhoz ajánlkozik. Cim Hegedüs hirlapirodában. 532

ROMÁN-magyar nyelvet tudó, minden irodai munkában jártas szerény igényű könyvelő, lehetőleg szombat megtartásával állást keres, Lampel, Strada Erzsébet utca 24. 529

SUCHE deutsches Fräulein zu 2 grössere Kinden Ifj. Erdős Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 7. 530

ADÁS-VÉTEL

ELADÓ nagyon szép perzsa hencsertakaró. Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. jobbra Szász. 486

PIANINOT, vagy rövid zongorát bérebe keresek. Cim a Hegedüs hirlapirodába kérek. 330

TELJESEN új sovány liba pehelyt keresek. Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. jobbra Szász. 495

ELADÓ Englisch és francia (Original-Methode) Toussaint-Langenscheidt. Cim Hegedüs hirlapirodában. 505

15 mázsa makulatura (ujságpapír) olcsó áron kapható. Cim a Hegedüs hirlapirodában. 503

JÓKARBAN levő varrógép eladó Str. Horia (Báthory-utca) 16. ajtó 10. 425

EGY nagy salon tükör és több butor eladó. Schwartz Strada Jókai utca 18. 477

ALIG használt angol télikabát olcsón eladó Ifj. Erdősnél Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 7. 531

ELADÓ ampirstilű elefántcsont legyező (vitrin darab), antik elefántcsont legyező, nagyon szép medere, renaissance ajuros milliók, futók, tálcaterítők, abroszok, storok, ágyszerítők, file motívok, betétek, Rölpli csipke és betét. Kötött fehér, arany és színes terítők, Suita gobelin, gobelin képek rámaival és anélkül, montirozatlan diványpárnák, kellemes abrosz és drapéria, bordó brokát függöny, sárga selyem paplan. Nagyon szép fehérnemű, ingek, nadrágok és leibhenek, selyem rojtos kendő. Egészen új szürke szövet kosztium és estélyi ruha sárga selyem, autó bundák, zsurasztal, lámpaernyők, szanítás (szobagőzfűrdő), perzsa szőnyegek, ebédlő 24.000 lei, nagyon szép átvétők, perzsa ebédlőszőnyeg, perzsa és szirma átvétők, igen olcsón, autó bundák, szilzskin rövid kabát, férfi városi bunda, 2 ablakra nordis függöny, indiai ezüst sál, képek, 3 méter szürke gyapju szövet, g méter fekete taft, nagyon szép eredeti egészen új jelmeztaruha, színes és fehér abroszok, szalvéták, gyönyörű szép rézkarc, híres német művészektől. Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. jobbra Szász. 493

Órák, ékszer

chinaezüst
disztárgyakat
szerviseket a legolcsóbban árul

BEER

Josif Vulcan (Nagy Sándor)-u. 4.
Óra és ékszer javítás

ZOMÁNCEDÉNY, üveg, porcellán, lámpa, evőeszköz, bazáráru, baba, játékok, disztárgy, utazó kosár, piaci táskák, iskolatáska. Babajavítás, porcellánjavítás. Farkas Áruház, Strada Nicolae Jorga (Zöldfa-utca) 5.

KÜLÖNFÉLÉK

NÉMET tanár, tanít haladókat és kezdőket Berlitz módszer szerint. Cim a Hegedüs hirlapirodába kér. 533

GÉPÁJUROZÁST olcsón és jól vállal Erbstein, Strada Cuza Voda (Szacsavay-utca) 28 vagy Strada Sztaroveszky utca 11. 126

800 Lei

egyöltönyelkészítése

Dávid és Kohn
uri szabóknál

Strada Alexandrii (Teleky-utca) 4.

ELADÓ:

- 1 gyönyörű Chinchillaboa
- 1 valódi perzsa 2X2¹/₂
- 1 antik karkötő
- 1 nagyon szép nyestboa
- 1 bőrgarnitúra
- 1 villanycsillár, fayence tányérok
- 1 Biedermeier kárya asztal
- 2 antik fotel
- 2 szélfogó
- 1 antik diván
- 3 aranyrámás tükör
- 1 Biedermeier kredenc

HUMANITAS

Str. Alexandrii (Teleky-utca) 11.
Telefon 19-05.

Ritka alkalom!

Olcsóbb disztárgyak kiárusítása
miatt izléses ajándékok

már 50 leittől

kezdve
kaphatók **Sternberg I.**

Oradea-Mare Piața Unirii 2.
Telefon 13-45.

OIPÉSZEK!

Mindennemű felsőbőrök,
talpárak és

cipésszellőzők

legolcsóbb bevásárlási forrása

SALGO bőrkereskedőnél

Nicolae Jorga (Zöldfa-utca) 14.

Pénz- és helyszűke miatt

raktáron lévő zongora,
ebédlő, hajó, uriszoba,
Wertheim-kassza, perzsa
szőnyeg, gyári szőnyegek
csillárok és hencsertakarók
minden elfogadható árban eladtnak

Beck és Benjámín

Str. Cogalniceanu (Váradai Zsigmond-utca 11.) Telefon 1703

Selbständiger

deutscher Korrespondent

mit französischen Sprachkenntnissen, perfekter Muschinschreiber und Stenograph sucht Posten in Bank- oder Industrieunternehmen

Anträge unter „Austria“ an die
Verwaltung des Blattes erbeten.

Vashordók

minden nagyságban

eladók

Charles Robin & Co S.A.
Str. Gerliczy 14.

Magas árban veszek

brilliance, arany, ezüst ékszereket és disztárgyakat, töredék aranyat, ezüstöt, arany szápadlást, arany és más hamis fogakat **Freund Benjámín** ékszerész, Nagyvárad, Bul. Reg. Ferd. (Rákóczi ut) 11, Széchenyi szálló épület. — Észszer a kalmi áron kapható.

Eladó

husz éve fennálló, finom
vevőkörrel bíró, jól bevett

női kalapüzlet

a város központjában.

Esetleg társulás 100.000 lelet.

Ajánlatokat „BIZTOS EXISTENCIA” jellegre a Hegedüs Hirlapirodába kérünk.

Sonnenfeld Adolf részv. társ.